

นโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหภาพเมียนมาร์ในสมัย

นายกรัฐมนตรีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

(พ.ศ. 2531-2534)

นางสาวเวณิกา บุญมาคลี

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-690-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019040

112885751

THAI FOREIGN POLICY TOWARDS THE UNION OF MYANMAR
DURING CHATICHAI CHOONHAVAN
(1988-1991)

Miss Venika Boonmaklee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of International Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-690-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหภาพเมียนมาร์ในสมัย

นายกรัฐมนตรีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531-2534)

โดย

นางสาวเวณิกา บุญมาคลี

ภาควิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

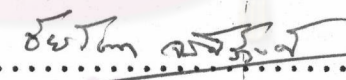
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์

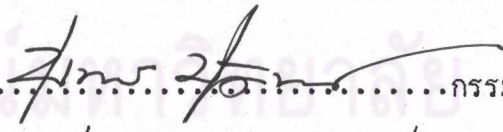
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ คำชู)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุนทร ชุตินทรานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เวณิกา บุญมาตรี : นโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหภาพเมียนมาร์ในสมัยนายกรัฐมนตรีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531-2534) (THAI FOREIGN POLICY TOWARDS THE UNION OF MYANMAR DURING CHATICHAI CHOONHAVAN (1988-1991)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์, 251 หน้า. ISBN 974-582-690-1

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษานโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหภาพเมียนมาร์ในสมัยนายกรัฐมนตรีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531-2534) โดยต้องการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผู้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทยต่อพม่า ทั้งนี้ได้นำเรื่องของผลประโยชน์แห่งชาติทางด้านความมั่นคงและ เศรษฐกิจที่ไทยจะได้รับจากการเป็นมิตรกับพม่ามาพิจารณาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ไทยจะได้รับหากปฏิบัติตามมติของประชาคมโลกที่หีบยกประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในพม่าขึ้นมา เป็นเหตุผลการใช้มาตรการกดดันพม่า

ผลจากการศึกษาปรากฏว่าผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทยต่อพม่าในช่วงเวลาดังกล่าว ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ สภาความมั่นคงแห่งชาติ และกองทัพต่างมีทัศนคติคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ สถานการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองภายในพม่า ซึ่งรวมไปถึงปัญหาสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นปัญหาภายในของพม่า ซึ่งไทยไม่มีสิทธิเข้าไปเกี่ยวข้องเพราะจะถูกมองว่าไทยได้เข้าแทรกแซงกิจการภายในของพม่า ผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายยังมองว่า นานาประเทศที่ให้ความสำคัญต่อประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่านั้น ไม่ได้ปฏิบัติตามมติดังกล่าวอย่างแท้จริง เพราะยังคงอนุญาตให้เอกชนของตนเข้าไปลงทุนในพม่าต่อไป และการใช้มาตรการกดดันพม่าดังกล่าวจะผลักดันพม่าให้กลับไปมีสภาพเหมือนเช่นในสมัยที่เนวินปกครองอยู่ และปิดตัวจากโลกภายนอก

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายพิจารณาว่าหากไทยเป็นมิตรกับพม่าแล้ว นอกจากจะเปิดโอกาสให้ไทยชักจูงรัฐบาลพม่าให้ยุติพฤติกรรมการละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้ว ที่สำคัญคือยังส่งผลให้ไทยสามารถเจรจากับรัฐบาลพม่า เพื่อแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในบริเวณชายแดนด้านตะวันตก ซึ่งได้กลายเป็นปัญหาเรื้อรังและเป็นปัญหาร่วมระหว่าง 2 ประเทศไปแล้ว นอกจากนี้ยังช่วยทำให้พม่าเปิดโอกาสแก่ไทยในการเข้าไปลงทุนทางการค้าและธุรกิจในประเทศได้อีกด้วย โดยเฉพาะในเรื่องของสัมปทานไม้และประมง

อย่างไรก็ตามมีข้ออ้างถึง เกิดประการหนึ่งว่านโยบายดังกล่าว เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของชาติหรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม เนื่องจากผู้ที่เข้าไปมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในประเทศพม่านั้นโดยมากจะเป็นนักการเมือง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักการเมืองหรือฝ่ายทหาร

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C130202 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEY WORD : THAI FOREIGN POLICY/THE UNION OF MYANMAR/CHATICHAI CHOONHAVAN
VENIKA BOONMAKLEE : THAI FOREIGN POLICY TOWARDS THE UNION OF
MYANMAR DURING CHATICHAI CHOONHAVAN (1988-1991). THESIS AVISOR :
ASST. PROF. DR. CHAYACHOKE CHULASIRIWONGS, Ed. D. 251 pp.
ISBN 974-582-690-1

This thesis attempts to make a study on the Thai foreign policy towards the Union of Myanmar during Chatichai Choonhavan (1988-1991). The purpose of this study is to analyze which factors, either the national security and economy or human rights, influenced Thai policy-makers.

The study found that Thai policy-makers during the Chatichai Government were members of the Ministry of Foreign Affairs, the National Security and the Military. They believed that political situations and human right problems in the Union of Myanmar were internal affairs and the Thais had no rights to interfere. In addition, Thai policy-makers did not want the Myanmar Military Government to see the Thais make this move. So they should not follow world's public opinions which asked every country to isolate and sanction the Union of Myanmar. However, many countries did not really follow the afore-mentioned opinions. They still allowed their private companies to contact the Myanmar Military Government economically. Furthermore, the Thais also believed that the pressures might push the Myanmar Military Government to re-apply policies as previously used during General Ne Win regime.

Moreover, Thai policy-makers hoped that the good and friendly relations might help the Myanmar Military Government cease abusing human rights. The most significant point was that the Thais might be able to solve the acute security problems occurred along the Thai-Myanmar border. Furthermore the Thais might gain economic interests such as external markets and investments, natural resources--forest products and fisheries.

However, one major query on these policies was who really gained the benefits from these outcomes, the Thai public or some specific interest groups -- as most of the capitalists who invested in the Union of Myanmar in one way or another had connections with either political parties or military groups.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สาขาวิชา..... ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต..... *Paton Yoon*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ช.ศิริวงศ์*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อนี้ นับว่ามีความยากยิ่งต่อการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ เป็นเพราะว่ามาถึงแม้ว่าจะเป็นเพื่อนบ้านของไทยแต่ก็เป็นประเทศอำนาจนิยมที่ไม่เปิดเผยข้อมูล และเอกสารของทางการนัก ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลไทยถึงแม้ว่าพอจะมี ข้อมูลอยู่มากก็จริงแต่ก็ต้องอาศัยความพยายามในการสืบเสาะและเก็บข้อมูล เพราะฉะนั้น ส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็เนื่องมาจากการที่บรรดาผู้อยู่ในวงการ และเกี่ยวข้องกับรัฐบาลในสมัยนั้นได้กรุณาให้ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่ง ณ ที่นี้ต้องขอกราบขอบพระคุณ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รั้อยตรีประพาส ลิ้มปะพันธุ์ อาจารย์ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ คุณธนพันธ์ ศรีสาคร คุณประจักษ์พงษ์ ไทยกลาง และดร.ศรีณย์ เพ็ชรนิรุณ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า อนุญาตให้ทำการสัมภาษณ์

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ คุณกิติ ศรีวัลลภ หัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจป่าไม้ กองแผนงาน กรมป่าไม้ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายประมงระหว่างประเทศที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในข้อมูล ด้านเอกสารต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลา อันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอด ระยะเวลาที่ผ่านมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ คำชู หัวหน้าภาควิชาความ สัมพันธ์ระหว่างประเทศ และ อาจารย์ ดร.สุเนตร ชุตินทรานนท์ อาจารย์ผู้ควบคุมการสอบ วิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทุกท่านที่กรุณาให้ การศึกษาและคำแนะนำ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนซึ่งไม่ได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ ที่ได้มีส่วน ผลักดัน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนโอกาสทาง การศึกษาแก่ข้าพเจ้า

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนที่.....	ฎ
สารบัญกราฟ.....	ฏ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบความคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	7
สมมุติฐานในการศึกษา.....	14
ขอบเขตในการศึกษา.....	15
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	15
วิธีการที่ใช้ในการศึกษา.....	15
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	16
การนำเสนอ.....	16
2. ทำที่ของนานาชาติประเทศต่อปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า.....	18
สถานการณ์การเมืองภายในพม่าระหว่างปี พ.ศ.2531-2534.....	18
ทำที่ของประเทศต่าง ๆ ต่อรัฐบาลทหารพม่า.....	24
- กลุ่มประเทศที่ต้องการกดดันพม่า.....	25
- กลุ่มประเทศที่รักษาความสัมพันธ์กับพม่า.....	32

(สารบัญต่อ)

บทที่		หน้า
๓.	ท่าทีของไทยต่อปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า.....	43
	ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าหลังสงครามโลกครั้งที่ 2	
	จนถึงปี พ.ศ. 2530.....	43
	ท่าทีของรัฐบาลไทยต่อปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า.....	51
	ท่าทีของนานาประเทศต่อนโยบายของไทยในกรณีการละเมิด	
	สิทธิมนุษยชนในพม่า.....	61
4.	ความสำคัญของพม่าต่อความมั่นคงของไทย.....	66
	ปัญหาที่เกิดจากการสู้รบระหว่างกองกำลังชนกลุ่มน้อยกับ	
	กองทัพรัฐบาลพม่า.....	67
	- ปัญหาการรุกรานอิปไตย.....	74
	- ปัญหาความเสียหายอันเกิดจากการสู้รบ.....	79
	- ปัญหาผู้อพยพ.....	80
	- ปัญหาการค้าอาวุธสงคราม.....	84
	ปัญหาการผลิตและค้ายาเสพติด.....	93
	ปัญหาการค้าตามแนวชายแดน.....	101
	ปัญหาเขตแดนระหว่างไทยกับพม่า.....	107
	- ปัญหาเกาะหลาม เกาะคั่น และเกาะซันก.....	110
	- ปัญหาเขตแดนไทยที่ด่านเจดีย์ 3 องค์.....	116
	- ปัญหาการสร้างหลักรอและปัญหาเกาะกลางลำน้ำเมย.....	122
	- ปัญหาดอยกลาง.....	127
	- ปัญหาแม่น้ำสายและแม่น้ำรวก.....	130
	ความสำคัญของพม่าต่อความมั่นคงของไทยในทัศนะของผู้มีส่วน	
	เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย.....	133

(สารบัญต่อ)

บทที่

หน้า

5.	ความสำคัญของนม่าต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของไทย.....	136
	การแสวงหาตลาดการค้าและการลงทุน.....	137
	การแสวงหาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ.....	145
	- แหล่งทรัพยากรประมง.....	145
	- แหล่งทรัพยากรป่าไม้.....	153
6	สรุปและวิเคราะห์.....	168
	บรรณานุกรม.....	174
	ภาคผนวก.....	189
	ภาคผนวก ก.....	190
	ภาคผนวก ข.....	199
	ภาคผนวก ค.....	235
	ภาคผนวก ง.....	249
	ประวัติผู้เขียน.....	251

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ช่องทางติดต่อบริเวณแนวพรมแดนไทย-พม่า.....	73
4.2	สถิติผู้พลัดถิ่นและผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2533.....	82
4.3	สถิติการจับกุมอาวุธสงครามซึ่งเกี่ยวข้องกับกองกำลังชนกลุ่มน้อย ระหว่างปี พ.ศ. 2532-2533.....	87
4.4	สถิติการจับกุมยาเสพติดให้โทษในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายและ แม่ฮ่องสอนระหว่างปี พ.ศ. 2531-2532.....	100
5.1	การลงทุนจากต่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน (BOI) ระหว่างปี พ.ศ. 2529-2531.....	138
5.2	อัตราเป็นร้อยละของมูลค่าการส่งออกเปรียบเทียบภาคเกษตรและ ภาคอุตสาหกรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2521-2531.....	139
5.3	สถิติการค้าไทย-พม่าระหว่างปี พ.ศ. 2526-2533.....	143
5.4	สถิติเรือและลูกเรือประมงไทยถูกทางการต่างประเทศจับกุม ระหว่าง พ.ศ. 2524-2533.....	149
5.5	พื้นที่ป่าไม้ของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2519-2532.....	155
5.6	การใช้ไม้ภายในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2524-2533.....	157
5.7	ปริมาณและมูลค่าไม้นำเข้าจากต่างประเทศจำแนกรายประเทศ ที่มีการนำเข้าสูงสุด ระหว่างปี พ.ศ. 2529-2532.....	159

สารบัญแนบที่

แผนที่ที่	หน้า
4.1 แผนที่สังเขปแสดงพื้นที่อิทธิพลของกองกำลังชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า ติดชายแดนไทย.....	70
4.2 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งกองกำลังชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าติดชายแดนไทย..	71
4.3 ที่ตั้งค่ายวังช้าของกะเหรี่ยง.....	75
4.4 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งแหล่งผลิตยาเสพติดในเขตพม่าใกล้ชายแดนไทย..	97
4.5 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งช่องทางการค้ายาเสพติดในพื้นที่ชายแดน ไทย-พม่า.....	98
4.6 ที่ตั้งด่านศุลกากรไทยตามแนวชายแดนรวมด่านชายแดนไทย-พม่า.....	104
4.7 ที่ตั้งของเกาะหลาม เกาะคัน และเกาะขึ้นก.....	113
4.8 การเขียนเส้นเขตแดนทางทะเลที่ต่างกันระหว่างไทยกับพม่า.....	114
4.9 บัญชีที่หมายเขตแดนแนบท้ายอนุสัญญา 8 กุมภาพันธ์ 2411.....	117
4.10 การเขียนเส้นเขตแดนบริเวณด้านเจดีย์ 3 องค์ที่ต่างกันระหว่าง ไทยกับพม่า.....	120
4.11 แผนที่สังเขปแสดงปัญหาหลักกรอและเกาะกลางน้ำเมย.....	123
4.12 แผนที่แสดงเส้นแบ่งเขตแดนบริเวณดอยกลาง.....	129
5.1 พื้นที่เขตสัมปทานประมงในน่านน้ำพม่าและเขตห้ามทำการประมง.....	152
5.2 พื้นที่ป่าไม้ในพม่าที่บริษัทเอกชนและรัฐวิสาหกิจของไทย ได้รับสัมปทาน.....	162

สารบัญกราฟ

กราฟที่

หน้า

5.1 การใช้ที่ดินในพม่า..... 158

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย